

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT MAGASIN

BRÄNNINGAR VID MARSTRAND. — AMATÖRFOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

16:DE ÅRG.

DEN 6 DECEMBER 1914.

N:o 10

BERNDT HAY.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 27 november fyllde en af vår exportindustris ledande män, kabinetskammarherren Berndt Hay i Jönköping femtio år.

Berndt Hay är nämligen född i Jönköping den 27 november 1864, son till den egentlige skaparen af en svensk storindustri inom tändsticksbranschen, disponenten Anders Bernhard Hay och hans maka Klara Sahlström. Efter att 1882 ha aflagt mogenhetsexamen vid sin hemstads högre allmänna läroverk begaf han sig samma år som student till Upsala, vid hvars universitet han ett par år uppehöll sig. Hans håg stod emellertid mindre till teoretiska studier än till en verksamhet, som kunde gifva utlopp åt hans kraftiga viljelif och hans praktiska och organisatoriska begåfning. Så vände han sig från universitetet till den militära banan och blef 1886 underlöjtnant vid Smålands husarer. De närmast följande åren dels genomgick han ridskolan å Strömsholm, dels förvärfvade han sig vidare utbildning vid franska arméns ridskola i Saumur och vann snart rykte som en af vårt lands skickligaste ryttare. Efter att 1890—92 ha genomgått krigshögskolan i Stockholm och 1893—95 ha tjänstgjort som aspirant vid generalstaben, erhöill han 1898 befordran till löjtnant. Men samma år kom han emellertid jämväl att på ett mera stadigvarande sätt träda i den svenska industriens tjänst och det visade sig snart, att han så väl passade för de uppgifter, som här framställde sig för honom, att intet tvifvel kunde råda därom, att han hade att finna sin rätta plats som faderns efterträdare. Så lämnade han år 1900 den aktiva militärtjänsten och öfvergick till reserven. Inom denna mottog han 1905 befordran till ryttmästare.

År 1898 beslöt fadern att draga sig tillbaka från den verksamhet vid Jönköpings gamla tändsticksfabrik, han då i fyrtiofem år utöfvat, trettiofem år i egenskap af fabriken disponent. Samma år varldt Berndt Hay ordförande i Jönköpings tändsticksfabriksaktiebolag och två år därefter utsågs han att inom detta öfvertaga disponentbefattningen.

Detta var strax innan de stora sammanslagningsplaner inom den svenska tändsticksindustrien kommo upp, som ett par år senare satte frukt i den s. k. tändstickstrustens bildande.

Som allmänt bekant hade den stora framgång Jönköpings tändsticksfabriksaktiebolag med sin fabrik rönt på världsmarknaden föranledt uppkomsten af en mängd nya fabriker både här hemma och i utlandet. Det dröjde ej länge, förrän svårigheter härigenom uppstodo. Särskildt sedan man flerstädes i utlandet genom höga tullmurar och andra åtgärder sökt skydda den nya industrien och konkurrensen på de ännu fria marknaderna därmed blivvit allt hårdare, gjorde sig behövet kännbart att genom sammanslutning bringa stadga i produktionen och genom enhetligt uppträdande bjuda den utländska konkurrensen spetsen. En sammanslutning kom så äntligen till stånd 1902. Ett nytt bolag bildades nämnda år under namn af Jönköpings och Vulcans tändsticksfabriks aktiebolag med ett aktiekapital af 10,014,000 kr., i hvilket bolag uppgingo Jönköpings tändsticksfabrik, Jönköpings västra tändsticksfabrik, Vulcans tändsticksfabrik i Tidaholm, Annebergs tändsticksfabrik vid Solberga i norra Småland, Västerviks nya tändsticksfabrik och Uddevalla tändsticksfabrik. Det nya bolaget, som

enligt bolagsordningen äfven hade till uppgift att inköpa utomstående tändsticksfabriker, har senare förskaffat sig aktiemajoriteten jämväl uti A. O. Anderssons fabriksaktiebolag, hvilket äger tändsticksfabriken i Vänersborg, äfvensom i Junebro fabriker invid Jönköping. Trusten, en af de få inom Sveriges exportindustri förefintliga, representerar för närvarande omkring tre fjärdedelar af landets hela tändsticksproduktion, medan så godt som samtliga öfriga svenska tändsticksfabriker samlats i en annan sammanslutning A.-B:t Förenade Svenska Tändsticksfabriker.

I Jönköpings och Vulcans tändsticksfabriksaktiebolag kallades Berndt Hay att från början intaga platsen som verkställande direktör. Under hans lugna, kraftiga och skickliga ledning har företaget visat en synnerligen vacker utveckling med goda utdelningar till aktieägarna och en ständigt växande produktion. Bland de åtgärder, som tillgripits för att höja utbytet, märkes särskildt, att bolaget förskaffat sig en egen kloratfabrik, som närmast handhafves af ett särskildt bolag, Alby nya kloratfabriksaktiebolag, i hvars styrelse Hay jämväl är ordförande.

Bland öfriga uppdrag inom affärsvärlden, som kommit Hay till del, må nämnas, att han är styrelseledamot i Göteborgs handelsbank och att han äfven invalts i styrelsen för Svenska industriförbundet.

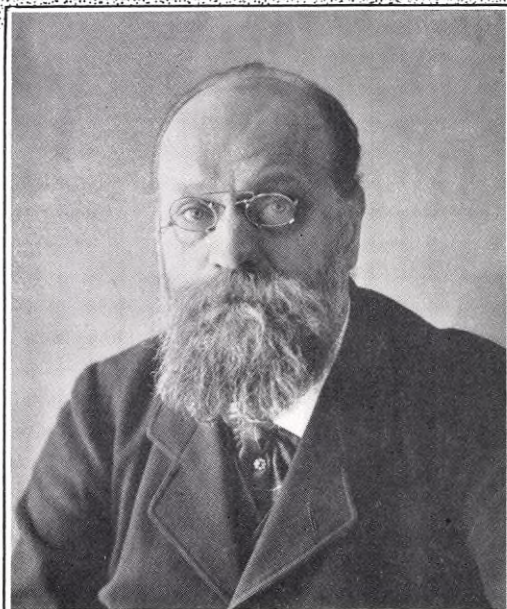
Från sin militärtid förde Hay med sig kraivet på disciplin, ordning och organisation. Men med häri liggande i och för sig högst nödvändiga, ehuru i vårt land och bland vårt folk icke alltid populära egenskaper förenar han en humanitet och en aldrig svikande välvilja mot alla, med hvilka han kommer i beröring, som gjort, att han äfven såsom arbetschef endast gjort goda erfarenheter och kommit i besittning af den väldiga arbetarepersonalens synnerliga förtroende och tillgifvenhet. Härtill har för öfrigt icke minst bidragit det anseende för omutlig rättrådighet, hvaraf han är i åtnjutande.

Då det torde hafva sitt intresse att erfara, huru tändstickstillverkningen är fördelad på de olika fabriker, anteckna vi här arbetareantalet vid dessa enligt senast föreliggande uppgifter (omkring år 1909). Jönköpings båda fabriker räknade då c:a 1750, Tidaholms 1550, Uddevalla 660, Annebergs 400, Västerviks 450, Vänersborgs 450 och Junebro 300 arbetare, alltså tillsammans öfver 5500. Och ändå har sedan dess arbetarestammens antal ytterligare stigit.

Det väckte stort uppseende, då konung Gustaf vid organisationen af sitt hof äfven utvalde två representanter för de ofrälse stånden till kabinetskammarherrens betydande charger; detta hade tidigare icke förekommit. Den ene af dessa var disponenten, kapten August Herlenius, den andre just disponenten, ryttmästaren Berndt Hay. I själfva verket tillhör han den trängre kretsen af konungens personliga vänner.

Och detta är icke underligt. Ty genom sitt flärdfria väsen och sin hjärtliga älskvärdhet hör Berndt Hay till de lyckliga människor, hvilka icke kunna undgå att hvarhålst de komma förvärva vänner inom hvilken samhällsklass eller på hvilket samhällets rangtrappsteg det vara månede. Härom fick han ock i de hundratals lyckönskningar, som inströmmade på hans halfsekelsdag, mottaga de mest omiskänliga vittnesbörd.

TVÅ BORTGÅNGNA MÄRKESMÄN.

H. S. D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.
G. SUNDBÄRG.
F. 1857. † 21 Nov. Biografi årg. IX: 41.

Det råder dubbel kungssorg i den svenska vetenskapens värld. Två af dess främste ha gått hädan. Den svenska statistiken sörjer förlusten af sin förste verkliga målsman vid en svensk högskola; den svenska rättsvetenskapen en representant, som i viss mån kan sägas ha varit en dess förnyare och alldeles säkert en banbrytare.

Gustav Sundbärg och *A. O. Winroth* hade mycket gemensamt, men voro i trots af allt dock väsensskilda. Båda voro professorer; men medan den siste med lif och själ gick upp i sin universitetsläraregärning, så att han nu vid sin bortgång kan uppställas som nära nog det ideala föredömet för en akademisk lärare, i det han offrade allt för

A. O. WINROTH.
F. 1852. † 23 Nov. Biografi årg. VIII: 39.

undervisar- och forskarkallet och mellan dessa båda icke kände någon åtskillnad, var *Gustaf Sundbärgs* förnämsta lifsverk iörlagdt utanför katedern. I alla tider skall hans stora arbete öfver *emigrationen* stå som ett monument varaktigare än kopparn både öfver omfattningen af hans intressen, djuggäendet af hans forskning och outtröttligheten i hans sträfvan att gå till grunden af problemen. Hans aforismer om svenkarnes lynne skall kanske af framtiden skattas mindre högt än af samtiden, för hvilken ännu icke gått upp omöjligheten att samla under en gemensam formel lynnet hos ett folk, som — huru det än må förhålla sig med dess gemensamma ursprung — icke kunnat undgå att differentiera under

Forts. å sid. 158.

Foto. Modin, Stockholm.

Klisché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Stålm.-Gbg.

PER HENRIK LINGS UTÖKADE GRAFPLATS VID BRUNNSVIKEN INVIGES AF ÄRKEBISKOP SÖDERBLOM (X) DEN 22 NOVEMBER.

SENASTE PORTRÄTT FRÅN DE ALLIERADE FURSTEHUSEN.

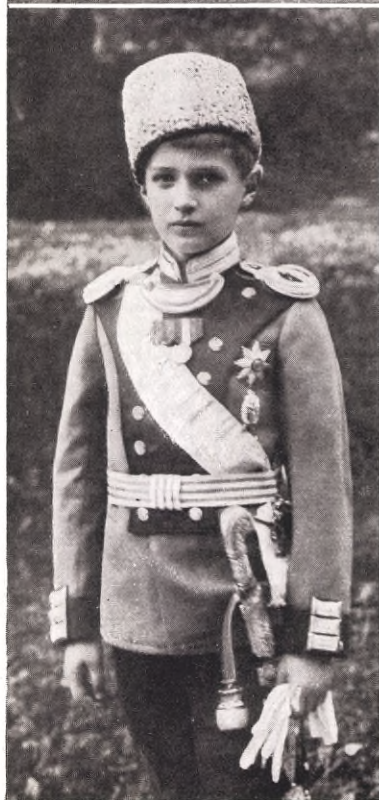

Öfverst:
ENGELSKA KONUNGEN OCH DROTTNINGEN BESÖKA SÅRADE BLAND DE INDISKA TRUPPERNA I NEW FOREST-LÄGRET.

Nederst fr. v.:
ALEXEJ NIKOLAJEWITJ,
Ryske storfurstentronföljaren.

ALEXANDRA FEODOROWNA,
Ryska kejsarinnan.

DE BELGISKA KONUNGABARNEN I LONDON.
På konung Alberts namnsdag den 15 nov. afhölls katolsk mäsä i Westminster-katedralen ähörd af bl. de belgiska furstebarnen

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen.

Efter fotografier som i dagarne ankommit från ryska hovet till London.

Efter fotografi.

Klitch: Bengt Silfverparra.

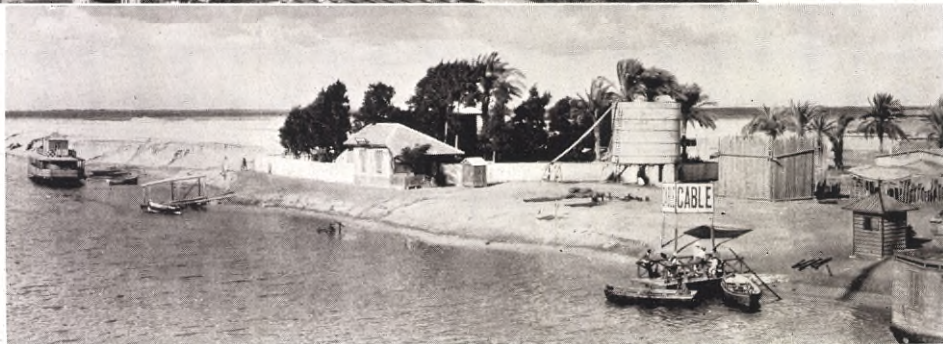
DET TURKISKA HOTET MOT EGYPTEN.

I det heliga krig Turkiet till försvar för Islam förklarar ett af hufvudmålen krossandet af det engelska väldet i Egypten. Betydande turkiska stridskrafter hafva dirigerats mot detta land och det förmåles att en del af dem redan anländt i hotande närhet af Suezkanalen, denna lifsnerv för det engelska väldet. Då Egypten efter allt att döma kommer att bli en skådeplats för händelser af största vikt, hafva vi velat bringa en del bilder därifrån.

Vidst. bild:
INFARTEN TILL
SUEZKANALEN
VID PORT SAID.

Öfre bilden:
KAIRO: Citadellet med Ali Mehmetmoskén innanför de starka fästningsmurarna. — Då denna fästning är en af den engelska styrkans stödjenpunkter, får måhända äfven denna gamla islamitiska tempelbyggnad dela Reimskatedra- lens och andra kyrkobyggnad- ers öde. — Då blir denna bild ett märkligt do- kument.

Efter fotografier,

KABELSTATIONEN VID ISMAILIA VID SUEZ-KANALEN, föremål för de närmaste turkiska truppörelserna.

Källa: Bengt Stjernqvist

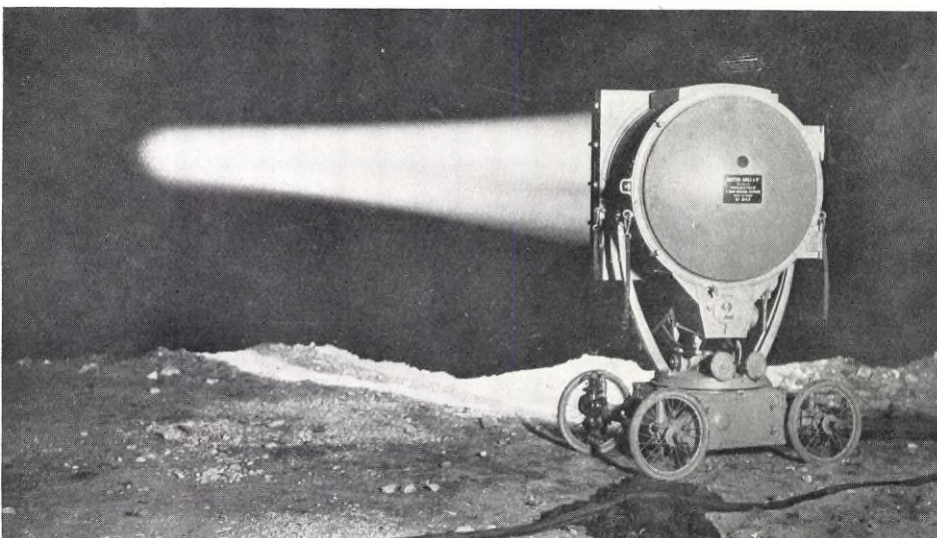
Efter fotograf. **ÖN MÅRKEN I ZUIDERSEE I HOLLAND ÖFVERSVÄMMAD.** Vår bild är tagen å byns hufvudgata, hvarå all trafik nu måste ske i båt. Öfversvämningen har föranlett svåra olägenheter för den redan förut genom kriget hårdt pröfvade fiskarbefolkningen. Klubb: Bengt Sjöförsvar

Konung Ludvig af Bayern har i samråd med samtliga tyska förbundsfurstar anmodat *käjsar Wilhelm* att i sin egenskap af högste förbundskrigsherre och till den fräjdade tyska arméns ära personligen anlägga järnkorset. Käjsaren tackade för denna furstarnes anmodan och förklarade, att han ville bära järnkorset till minne af den beslutsamhet och tap-

perhet, som alla tyska stammar i denna kamp för Tysklands ära utvecklat.

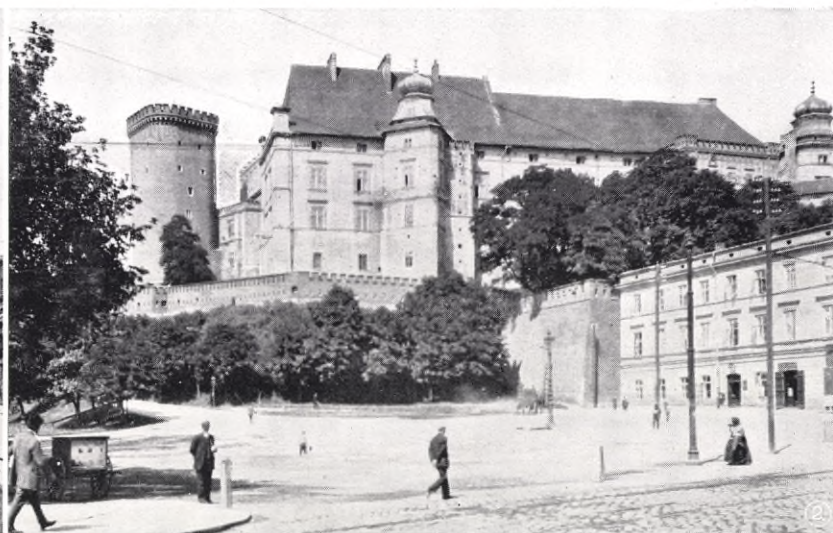
Konung Albert af Belgien fick på sin namnsdag den 15 nov. mottaga de mäst hänförda uttryck för den beundran och tillgifvenhet med hvilka han omfattas af den franska nationen. Från offentliga och

enskilda byggnader i Paris vajade belgiska flaggan, i kyrkorna lästes mässor, kommunen lät med anledning af dagens betydelse utdela kläder åt de belgiska flyktingarne och tidningarne innehöll entusiastiska hyllningsartiklar, i hvilka de hälsade konung Albert och det belgiska folket som Frankrikes räddare.

Efter fotograf. **JÄTTESTRÅLKASTARE UPPSTÄLDA PÅ FRANSKA KUSTEN** som skydd mot fiendtliga öfverraskningar. Klubb: Bengt Sjöförsvar

NÅGRA BILDER FRÅN KRAKAU.

efter fotografi.

1 PARTI AF DET MODERNA KRAKAU. I bakgrunden synes katedralen i hvilkens torn kulsprutor sägas vara uppställda till beskjutning af ryska aeroplan. — 2 KRAKAUS ÖRGAMLA SLOTT — 3. VY ÖFER STADEN, med de starkt befästade Weicsehbergen i bakgrunden. — 4. DEN STORA HÅNGBRON ÖFVER WEICHELN, en af de viktigaste förbindelselederna öfver floden.

Kilohé: Kem. A.-P. Bengt Ståfersparre, Skilm.-Gho

TVÅ MÄRKLIGA KEJSARPORTRÄTT.

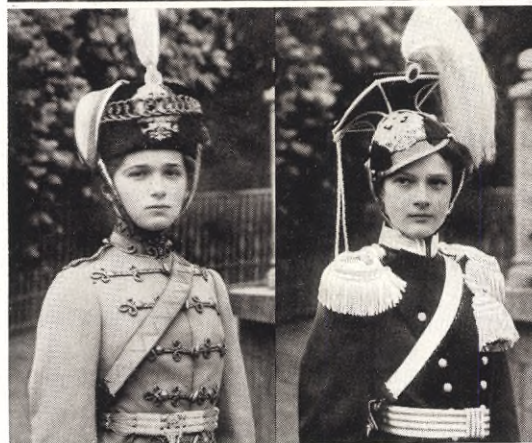

KEJSAR WILHELM I FÄLTUNIFORM.

Efter i dessa dagar tagen fotografi — Observera Jernkorset af I och II kl. hvilka kejsaren på officiell framställning anlagt.

VÄRLDSKRIGET.

Världskriget, som man väntat skola nå en snabb utveckling och en snar afslutning på grund af de hopade krigsredskapens fruktansvärda omfattning och oerhörda verkningskraft, antager alltmera en mardröms kväljande och tryckande karaktär af ett lidande och ett ondt, som ej vilja taga någon ända. I *sjutton* långa veckor har det nu pågått, utan att man kan skönja slutet. Fastmera synas

TSAR NIKOLAUS I ENGELSK AMIRALSUNIFORM.
Därunder STORFURSTINNORNA TATIANA OCH OLGA.
Efter fotografier som i dagarne ankommit till London från Ryska Hofvet. Någon tysk orden kan icke å tsarens porträtt upptäckas

nya och åter nya stater skola indragas i densamma. Från Portugal komma underrättelser, att man därskridit till mobilisering för att komma förbundsbrodern sedan mer än 200 år till hjälp med hvad litet man kan bjuda: de tyska handelsfartygen i Portugals och dess kolonialväldes hamnar bli ju alltid ett lättvunnet byte. Från Tyskland höras hoffulla toner för den händelse de skandinaviska länderna vilja begagna sig af de neutralas obestridda rätt

VINTERFÄLTTÅGET HAR BÖRJAT.

SENASTE BILDER FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN I SYDVESTRA BELGIEN. — TYSKA TRUPPER BAKOM BARRIKADERNA I NÄRHETEN AF DIXMUIDEN.

Efter fotos öfver Holland.

att ordna med sina fredliga trafikförbindelser, såsom det egna intresset bjuder, toner, som kanske icke böra tagas alltför mycket på allvar, men dock utgöra vittnesbörd om det farliga i vårt geografiska läge och det allvarliga i läget äfven för ett folk, hvars neutralitetsvilja är så uppriktig och hvars genomförande af neutraliteten är så fullständigt som det svenskas. Minst af allt hade man väntat höra sådana toner från Tyskland.

Hufvudintresset under den *sjuttonde* krigsveckan knyter sig utan jämförelse till den *östra* krigsskådeplatsen. Såsom blifvit allt vanligare, sedan mobiliseringarne å båda sidor fullbordats och ett visst jämlikhetstillstånd inträdde mellan de krigförande parterna, är det icke lätt att af de olika officiella rapporterna, af hvilka ingen säger fulla sanningen, utläsa något alldeles visst om det ögonblickliga läget. Under veckans första dagar synes det dock vara säkert, att de efter nederlaget för tyskarne i Polen öfver Mlava och Lipno retirerande ryska stridskrafterna fortsatt sitt återtåg. Från London medgafs det ock, att tyskarne ryckt fram på ett afstånd af endast 7 å 8 svenska mil från War-

VINTERBILDER FRÅN FÄLTÅGET
I SÖDVESTRA BELGIEN. BAKOM
DE SNÖTÄCKTA DYNERNÄ SÖDER
OM OSTENDE.

JÄRNVÄGSBEVAKNING I SÖDRA
BELGIEN.

schau, och det kan icke betviflas, att de framgångar general von Mackensens trupper vunnit vid Lodz och Lovitsj varit högst betydande — de tyska rapporterna tala om att därvid bl. a. tagits 40,000 osårade fångar. Efter allt att döma hänföra sig emellertid dessa uppgifter till de redan under sextonde krigsveckan utkämpade drabbningarne och upprepas nu, därför att framgångarne åter afstannat, sedan den på grund af de bristfälliga kommunikationerna tidskrävande ryska truppkoncentrationen hunnit afslutas. Den tyska rapporten fortsätter nämligen mycket riktigt: "När det oakadt sådana resultat ännu ej lyckats komma till något afgörande, beror detta på, att ytterligare starka fientliga ryska stridskrafter gripit in söder- och österifrån". Dessa nya strider äro med säkerhet ännu ej afslutade, men kunna, när innehållen i de olika rapporterna vägas emot hvarandra, antagas ha åtminstone till en del utfallit företrädesvis till ryssarnes fördel, så att i hvarje fall den tyska offensiven brutits. Däremot ge rapporterna icke stöd åt den segerglädje,

Efter fotos. öfver Holland.

VINTERBILDER FRÅN OSTFRONTEN.

Efter fotografi.

Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm.-Gbg.

SLAGFÄLTET VID SOLDAU (OSTPREUSSEN) efter den stora bataljen. Ännu när vår bild togs lågo stupade ryssar kvar.

som inberättats ha varit rådande i London, liksom ej håller åt den, som nästan samtidigt omelegraferades från Berlin.

I Galizien synas ryssarne snarast ha gjort några mindre framsteg. Äfven här dröjer afgörandet. Och i Ostpreussen och Serbien tycks läget fortfarande vara oförändradt.

Någon ny bild erhålles ej håller af den västra

krigsskådeplatsens förhållanden. Tyskarne ha ånyo bombarderat Ypres, Soissons och Reims och öster om Verdun har ett mindre slag pågått. Emellertid öfverensstämma alla uppgifter på ett märkvärdigt sätt däri, att tyskarne på alla håll förbereda en ny våldsam framstöt mot kusten under oerhörda truppkoncentrationer genom Belgien. I Flandern ha trupperna fått utstå utsägliga lidanden i de öppna

Forts. å sid 160.

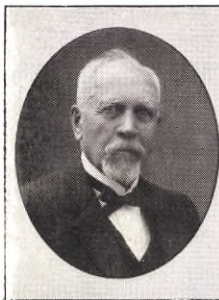

Efter fotografi.

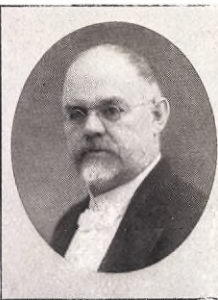
Källa: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Sthlm.-Gbg.

DEN ÖDELAGDA STADEN SOLDAU, DAGEN EFTER SLAGET. Tyska kolonner tåga genom staden.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

J. KALLENBERG.
Fabrikör. — Upsala.
75 år 19 Nov.*

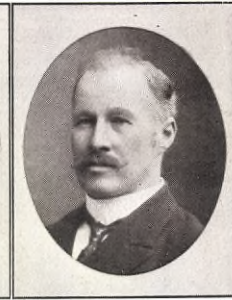
E. L. HARTMANN.
Direktör. — Jönköping.
50 år 4 Dec.*

C. V. AHLSTRÖM.
Bankdirektör. — Norrköping. — 50 år 3 Dec.*

A. ALMQUIST.
Disponent. — Arvika.
50 år 11 Nov.*

A. SÖDERGREN.
Grosshandlande. Hudiksvall. — 50 år 7 Nov.

C. A. A. GRUNDSTRÖM.
Professor. — Sthlm.
70 år 5 December.*

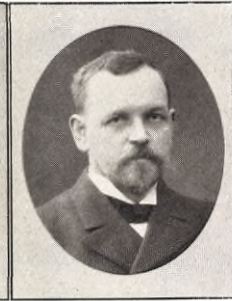
E. K. S. KEY.
Författarinna — Strand.
65 år 11 Dec.*

E. A. KOCK.
Professor. — Lund.
50 år 6 Dec.*

P. AHLBERG,
Världspråkman. — Sthlm.
50 år 21 Nov.*

N. O. G. NORDEN-SKJÖLD. — Professor.
Gbg. — 45 år 6 Dec.*

M. L. AF SEGERSTRÖM
F d. Hoffröken. Sthlm.
60 år 18 Nov.*

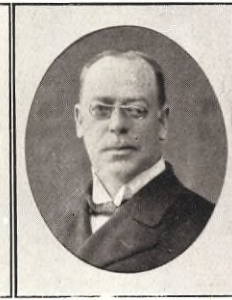
S. T. PALME.
Verkst. dir. — Sthlm.
60 år 4 Dec.*

J. J. A. GREWELL.
Kapten. Öfverkontr. Linnköping. — 60 år 15 Nov.*

E. O. I. THOTT.
Frik. Maj. Ljunghyhed.
55 år 6 Dec.*

H. T. A. THAM.
Marintend. Igr. Karlskrona. — 50 år 4 Dec.

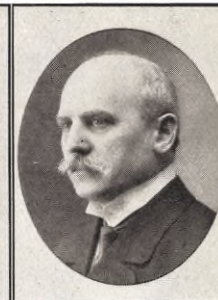
K. A. ÖRSTRÖM.
Kyrkoherde. Komm.-man. Köping. — 65 år 5 Dec

J. G. BERGMAN.
Apotekare. — Malmö.
60 år 10 Okt.

F. SCHÖLDEÉN.
Folkskoll. — Göteborg
50 år 27 Nov.*

E. BRYDOLF,
F. Stadsläk. — Kristineh.
50 år 27 Nov.*

A. F. ÖDQVIST.
Stadsläk. — Oskarshamn.
50 år 30 Nov.

JOHANNES KALLENBERG. Eg. Joh. Kallenbergs sågverk o. trähyleri o. Upsala tvättinr. Led. af stadsfullm. 92—12, drätselkammaren sedan 02, mångårig led. af fattigv.-styr., brandstodskomm., byggn.-nämnden, borgerskapets äldste o. borgersk. gubb- o. enkehus. Led. af styr. f. Upsala sparbank, Upsala mejeribolag, hamndirektion.
ERNST HARTMANN. Stud.-ex. 82, utbildade sig därefter teoret. o. praktiskt i in- o. utlandet f. bryggerieriket, blef bryggmästare i Norrköping, senare i Stockholm samt inköpte 94 Krönleins bryggeri i Jönköping, 02 ombildadt t a.-b. med H. som verkst. direktör o. styr. ordf. Led. af Sv. bryggarefören:s styr. sedan 87, v. ordf. sedan 01, samt kretsordf., led. af k. maltdrycksbeskattningskomm. 02. En af Jönköpings verksamaste och främste kommunalmän; mångårig led. af stadsfullm. o. drätselkam.

senares ordf. sedan 02), landstingsman, led. af handelskammaren m. m. Styrled. i N. Smäl. stadshypoteksfören. o. i Sydsvenska kred. a.-b. ävensom i ett stort antal privata ekonom.-företag.
CARL AHLSTRÖM. Inneh. af firman Alfr. Ahlström & Co. i Norrköping 86—12, sedan sistn. är hufvuddeleg. o. verkst. dir. i den t. a.-b. ombildade firman. Verkst. direktör f. a.-b. Norrk. Folkbank sedan 09. Led. af stadsfullm. 99—14, ordf. i fattigv.-styr., led. af folkskolestyr., led. af dir. f. Wadströmska fonden. Led. af hand- o. sjöf.-nämnden 05—06.
ANTON ALMQUIST. En af stiftarne o. deleg. i det betydande och ansedda industrietablissemmentet a.-b. Östlind & Almquists piano- & orgelfabr. i Arvika 90, fabr. disp. o. verkst. direktör. Styr.-ordf. i Trävaru a.-b. Vermland i Göteborg 98—11. Led. af Arvika fattigv.-styr. o. dess ordf. 14.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

N. COLLIN.
Direktör. Komm.-man.
Stockholm. 60 år 15 Nov.

G. WISEN.
Direktör. — Sandsvall.
50 år 26 Nov.

J. NYLÉN.
Grossh. — Örebro.
50 år 30 Okt.*

G. RYMAN.
Fanjunk. — Mönsterås.
50 år 2 Dec.*

J. M. JOHANSSON.
Fabrikör. Komm.-man
Bårebo. 50 år 23 Nov.

T. E. A. BECKMAN †.
Prost. Landst.-man. Näsinge.
F. 21. † 15 Nov.

N. G. R. U. F. BRAUNER †.
Frik. Major. — Tranås.
F. 30. † 13 Nov.*

P. O. ÅKERBERG †.
F. d. 1:e Prov.-läk. — Falun.
F. 39. † 15 Nov.*

A. H. LARSSON †.
Bergsingeniör. — Saltsjö Stor-
ängen. — F. 42. † 21 Nov.*

NYVALDA LEDAMÖTER AF RIKSDAGENS ANDRA KAMMARE. V.

A. L. SUNDBERG.
Borgmästare. — Höger.*
Göteb. o. Boh. I. norra.

G. RYDÉN.
F. d. Fanj. — Höger.*
Göteb. o. Bohus. I norra

O. OSBERG.
Landtbrukare. — Lib.*
Göteb. o. Bohus I. norra.

C. G. LINDSTAM.
Skrädderiarb. — Soc.-
dem.* Gbg. o. Boh. I. nra.

**A. C. J. CHRISTIERN-
SON.** Red. — Soc.-dem.*
Hels.-b.-Landskr.-Lund.

L. H. W. HELLBERG.
Landtbr. — Höger.*
Göteb. o. Bohusl. södra.

G. W. HANSSON.
Skom.-mäst. — Soc.-dem.*
Göteb. o. Bohusl. södra.

G. TAMM.
Hofst.-mäst. — Höger.*
Södermanlands I. södra.

G. OLSSON.
Landtbrukare. — Lib.*
Södermanlands I. södra.

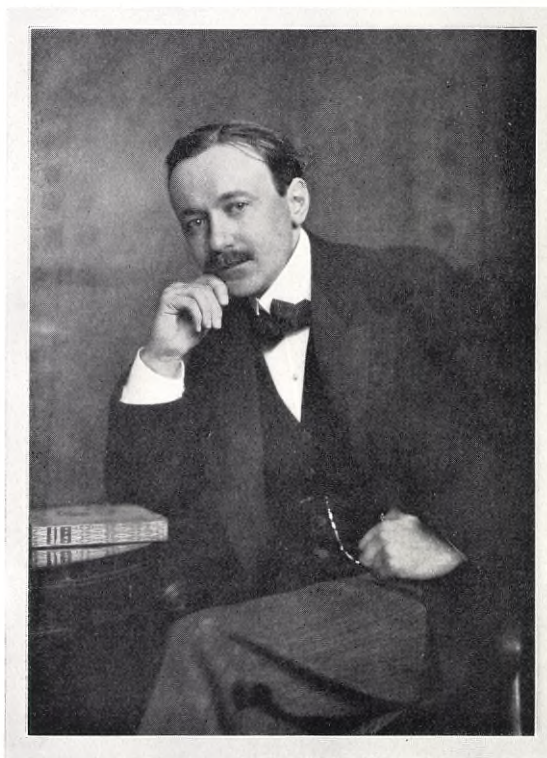

C. E. SVENSSON.
Redaktör. — Soc.-dem.*
Södermanlands I. norra.

SCENISK KONSTBEFRÄMJARE.

I anslutning till de under den senaste tiden med såstor framgång gifna Strindbergsföreställningarna å Intima teatern i Stockholm återgifva vi härmed porträttet af teaterns chef och ekonomiske stödjare, författaren *Gustaf Collijn*. Hr C:s namn knyter sig på ett berömvärdt sätt vid Intima teatern, sedan hösten år 1911, då han efter årslånga studier af utlandets främsta teatrar anlände till Stockholm och öfvertog dess ledning med plan att på egen ekonomisk risk omdana densamma till det litterära kammarspels och den finare karaktärskomediens scen. Härmed hade äfven teatern för sin ideella uppgift inntit såväl en ideellt hängifven ledare som en offervillig mecenat. Med outtröttlig entusiasm och säker blick för det litterärt värdefulla och sceniska har hr C. sålunda slag i slag på sin teater framfört och med ypperliga saker representerat sådana betydande namn som *Maeterlinck, Verhaeren, Galsworthy, Strindberg, Hedberg, Söderberg, Vessel, Blanche, Sven Lange, Peter Nansen, Vilhelm Krag m. fl.* — en högt stående repertoar, som smånogom gjort dess salong till samlingsplatsen för en förfinad smak och publik. En framtidsstanke knyter sig nu vid Int. teaterns namn — nämligen att för dess framtida ekonomiska betryggande få densamma sammanslagen med Dramaten sasom Kleines

Efter porträtt. GUSTAF COLLIJN, *Intima teaterns chef.*

Th. är med *Deutsches Th.* i Berlin, detta dock med bibehållande af full handlingsfrihet för de respektive cheferna, men med gemensam och alternerande skådespelarkår. Om denna lyckliga tanke kan förverkligas, blefve det en värdig allians och en lindring i den ekonomiska bördan, som under dessa tre år hvilat på en ensam privatman. Herr Collijn har öfrat mycket, därför att han velat det bästa och det högsta. Men nu ligger äfven den ideella grunden säker för hans verk — ett sceniskt rangverk som vi icke ha råd att förlora.

På den plats invid Kungsträdgården, där gamla Dramatiska teatern stod under ett halfsekel, reser sig nu Stockholms Enskilda Banks imponerande nybyggnad. Det nya bankpalatset är ännu icke helt befriadt från sina byggnadsställningar, men man kan redan nu skönja husets imponerande yttre linjer och få en föreställning om dess mot Kungsträdgården vettande, enkla men värdiga fasad. Densamma kommer att prydas af fyra reliefer af Carl Milles, af hvilka de tre här afbildade redan äro inmonterade i muren, medan den fjerde ännu icke är färdighuggen i sitt dyrbara material, som är den svarta graniten. I de fyra reliefgrupperna har konstnären velat framställa olika momment i vår handels och våra näringsars historia.

CARL MILLES NYA RELIEFER I SVART GRANIT Å STOCKHOLMS ENSK. BANKS NYBYGGNAD VID KUNGSTRÄDGÅRDEN I STOCKHOLM: *Bankväsendet — Hurdeln på utlandet — Byteshandeln.*

Efter porträtt. Klöd: Bengt Sjöberg
42-CM.-MÖRSARENS KONSTRUKTÖR: Professorn dr Fritz Rausenberger

"AUDACIOUS" det engelske superdreadnought-slagskeppet som antages gått under vid Irlands nordkust.

förmån spelat en så afgörande roll vid de hittills under kriget utkämpade fästningsstriderna, har för sina förtjänster om fäderneslandet huggits med en mångfald utmärkelser. Han har sålunda bl. a. kallats till hedersdoktor af den filosofiska akademien vid universitetet i Bonn samt till hedersdoktor-

Professor Fritz Rausenberger, den geniale konstruktören af 42-cm.-mörsarne, dessa fruktansvärda, af den största hemlighetsfullhet omgifna vapen, hvilka till tyskarnes

ingenjör af Tekniska högskolan i Karlsruhe, Vid belägringen af Liège dekorerades han med järnkorset. — Professor Rausenberger som är medlem af direktionen för de Kruppiska järnverken är kapten vid det sachsiska landstomsartilleriet till fots.

Enligt hvad man tror sig veta har den engelska superdreadnoughten "Audacious" någon af de sista dagarna i okt, utanför Irlands nordkust stött på en mina och sjunkit. Det af världspräns återgifna ryktet har från engelskt håll icke bekräftats men ej heller dementerats.

"Audacious", som färdigbyggdes år 1912 hade ett displacement af 23,400 ton, var armerad med tio stycken 34³ och sexton 10² cms kanoner och gjorde 22 knop samt hade en 900 man stark besättning.

Forts. fr. sid. 155.

skyttegrafvarne till förjd af den därstädes inträdda starka kölden med barfrost och klart väder.

På belgiska kusten ha slagskeppen för första gången gjort en insats i kriget. Den 25 november meddelades nämligen, att två engelska slagskepp med stor kraft bombarderat alla punkter af militär betydelse i Zeebrügge, där man fruktat, att tyskarne ämnade inrätta en flottbas. Staden hade, meddelas på icke-officiell väg, skjutits i brand redan den 23 och de stora Solway-verken vid Kanalen förvandlat till en hop ruiner. Alla belgiska kuststäder, Ostende inbegripnen, äro, säges det, nu fullständigt utrymda af de civila invånarna.

För öfrigt har det första slagskeppet under detta krig gått sin undergång till mötes utan strid, i det att det engelska slagskeppet Bulwark på grund af explosion ombord i en krutdurk sprungit i luften. Slagskeppet tillhörde tiden före Dreadnought-byggandet, men hade dock högst aktningvärda dimensioner, i det det mätte 15,250 ton. Den svåraste förlusten låg emellertid i, att af den till mellan 7- och 800 man uppgående besättningen ej mer än 12 räddades. En uppgift, att äfven en engelsk super-Dreadnought — den alldeles nybyggda "Audacious" — skulle ha gått under, har däremot ej bekräftats men heller ej dementerats.

För öfrigt är från sjökriget att förmäla, att en tysk undervattensbåt "U 18" skjutits i sank norr om Skottland.

Från det utomeuropeiska kriget förtjänar anteck-

nas, att engelsmännen besatt den viktiga staden Basra vid Persiska viken.

Slutligen må erinras om den vädjan till fredens förmån, som på initiativ af Sveriges ärkebiskop offentliggjorts å den evangeliska kristenhetens vägnar. Tyvärr saknas trots framställningens själfklart fullständigt neutrala innehåll representanter för Tysklands och Englands kyrkor. Öfverhofpredikanten Dryander i Berlin har känt sig stött öfver att det i aktstycket heter, att "historien skall utrona de verkliga, djupa orsakerna, som i tidens lopp hopat sig, och fredsbrottets närmaste anledningar", medan ärkebiskopen i Canterbury visst icke kunnat vara med om satsen, att "hvarje folk och rike för visso äger sin kallelse i den gudomliga världsplanen och måste, äfven om tunga offer kräfväs, fullgöra sin plikt i den mån skickelsen anvisar dem och människornas skumma ögon förmå skönjadem". Intet visar bättre än detta, huru kriget förvirrar och förvildar.

Text till bild å sid. 147.

Den på 1820-talet af konung Carl XIV Johan åt Per Henrik Ling och hans barn upplåtna grafplatsen å Annelund vid Brunnsviken, invigd den 3 maj 1823 utökades för några år sedan med ett område, ett tunnland stort, hvilket den hädangångne stormannens efterlevande för detta ändamål förvärfvat. Invigningen af det nytillkomna grafområdet ägde med stor högtidlighet rum söndagen den 22 nov. i närvaro af Lingska familjens medlemmar samt ett antal intresserade. Invigningsakten förrättades af ärkebiskop Söderblom assisterad af kyrkoherde Hagardt, pastorerne Elmquist, Ström, Englund, Lagercrantz och pastorsadjunkt Sandelin.

ANNONSÖRER GYNNA H. 8. D.

och

H. 8. D:s LÄSARE

GYNNA H. 8. D:s ANNONSÖRER

Kabinettskammarherre Berndt Hay (biografi och helsidesporträtt) — Professor G. Sandberg f. — Professor A. O. Winroth f. — Intima teaterns ledare Gustaf Collin. — Skulpturer af Milles. — Lingska grafplatsen. — Världskriget i ord och bild. — Prof. Rausenberger, konstruktör af 42 cm-mörsarne — Veckans porträttgalleri. — Nya ledamöter af Andra kammaren.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgivande förbjudes vid laga påföljd.